

ƏMRAH VƏ SAYAT PƏRİ (ƏZƏTİNLİ ƏMRAHIN DASTANI)

Əzətin şəhrində Əhməd Xoca və Xanverdi adında iki qardaş var idi. Əhməd Xocanın Əmrah adında bir oğlu, Xanverdinin isə Səlbinaz adında bir qızı var idi. Uşaqlar bir yerdə böyüyür və birlikdə məktəbə gedirlər. Aralarında birbirinə qarşı məhəbbət yaranır. Bunu molla başa düşür və Xanverdi sövdəgərə deyir ki, Səlbinazı məktəbə buraxmasın.

Əmrah səhər dərsə gəlir, Səlbinazı görmür. Alır görək nə deyir:

Bir gözəl dürr, lalə ləli-bədaxşan,
Səlbi növcavnım daha görünməz.
Dindirəndə şəkər yağar fəhmindən,
Səlbi növcavnım daha görünməz.

Başına örtübdü Gülgəzi şalı,
Ağ üzündə vardı bir qoşa xalı.
Yəqin yaman olub yarımın halı,
Səlbi növcavnım daha görünməz.

Yadından çıxarıb Əmrah qulunu,
Tərk eyləyib mollaxan yolunu.
Xudam lal eyləsin molla dilini,
Səlbi növcavnım daha görünməz.

Məktəbdə dərsi birtəhər yola verib özünü verib bağçala-rına. Nə qədər axtarır, Səlbinazı tapmayıır. Başını bir kol dibinə qoyub yatır. Yatanda yuxusuna bir ərəb gəlir və ona Sayat Pərinə buta verir. Bayaقدan oxuduğu sözləri sən demə Səlbinaz eşidərmiş.

Aldı Səlbinaz

Başına döndüyüm, xan əmim oğlu,
Özüm öz yanımda küsmüşəm səndən.
Eşit sözlərimi qan, əmim oğlu,
Özüm öz yanımda küsmüşəm səndən.

Əmrah

Sevgisindən gülüm, küsmək ayıbdı,
Müjganların bağrım başın oyubdu.
Bəlkə səqrəqublə böhtan deyibdi,
Söylə Səlbinazım, nədən küsmüsən.

Səlbinaz

Qeyrətin var, namusun var, arın var,
Hər yanında neçə bağça, barın var.
Söyləyirlər, özgə yerdə yarın var,
Bu sözü eşidib küsmüşəm səndən.

Aldı Əmrah

Oxudum dərşimi, qaranı gördüm,
Qoynunda bəsləndim – haranı gördüm.
Əmrahın köksündə yaranı gördüm,
Söylə Səlbinazım, nədən küsmüsən.

Səlbinaz

Səlbi boyun görən gedib öylənir,
Dərd əlindən bağrım başı teylənir.
Qızlar arasında nələr söylənir,
Bu sözü eşidib küsmüşəm səndən.

Bu zaman Səlbinaz ağacdən bir alma dərđi, bıçaqla
almanı soymağa başladı. Gözü Əmrahda qaldığından buçaq

əlini kəsdi, özünün bundan xəbəri olmadı. Ağ budaq, ağ alma, ağ əl qızıl qana boyandı.

Əmrah

Səhər-səhər xanasından,
Bu gələn yara mən qurban.
İçibdi badə məst olub,
Çeşmi-xumara mən qurban.

Özünü veribdi bağa,
Gülləri töküb ayağa.
Xırda-xırda ağ buxağa,
Tökülən tərə mən qurban.

Bir ox çıxdı kamanından,
Gedir dağlar dabanından.
Əmrahın Gülgəz qanından,
Yaxan əllərə mən qurban.

Bu sözləri deyəndə Səlbinaz əlinə baxdı və indi əlinin kəsildiyini gördü. Amma Sayat Pəri Əmrahın yadından çıxmırdı. Getmək istəyirdi, amma Səlbinazdan da ayrıla bilmirdi. Ondan izn almaq üçün aldı Əmrah:

Əmrah

Pir səfərim düşdü qərib ellərə,
Qal Səlbinaz, gözü yaşlı qal indi.
Ah çəkibən baxacaqsan yollara,
Qal Səlbinaz, gözü yaşlı qal indi.

Səlbinaz

Əzəl məhəbbətin mənə bildirdin,

Gedirsən get, hər nə karın var sənin.
Məni el içində bədnam eylədin,
Necə deyim, etibarın var sənin.

Əmrah

Hamı bilir bizim bağda lalasan,
Gülü qoyub həmdəm olma xara sən.
Qoymaram ki yollar üstə qalasan,
Qal Səlbinaz, gözü yaşlı qal indi.

Səlbinaz

İki söz bilirəm aləm aşkara,
Birini demərəm çəksələr dara.
Mənə yalan satıb olma avara,
Mən bilirəm özgə yarın var sənin.

Əmrah

Arılıqda arılardan arısan,
Hax da bilir bizim baxça barısan.
Yüz il qalsa xan Əmrahın yarısan,
Qal Səlbinaz, gözü yaşlı qal indi.

Səlbinaz

Səlbinaza aləm bilir butasan,
Rəvadırmı özgə həmdəm tutasan.
Yeri Əmrah, mətləbüvə çatasan,
Mən bilirəm özgə yarın var sənin.

Əmrah istəməsə də Səlbinazla halal-hümmət eyləyib öz evlərinə gəldi və ata-anasına Osman vilayətinə Sayat Pərinin dalınca gtmək istədiyini bildirdi. Çox yalvardılar olmadı. Axırda birlikdə getməli oldular. Əzətin şəhərindən çıxanda Səlbi yadına düşdü. Aldı görək nə dedi:

Ay ağalar, gəlin sizə söyləyim,
Göz düşüb Səlbinin mərcanəsinə.
Alimlər yığılıb qiymət qoysunlar,
Min tümən kəsdirib bir danəsinə.

Qızıldan çarpazı yar düymələri,
Əyninə geyibdi zər zibaları.
Gümüşdən bəyazdı şux məmələri,
Düzülüb Səlbinin qar sinəsinə.

Yazıq Ərah deyir ha qara baxtım,
Su kimi duruldum, sel kimi axdım.
Bu dünyanın malın, mülkün buraxdım,
Düşmüşəm Səlbinaz qəmxanəsinə.

Sözü deyib atası ilə yol başladılar. Bir getmişdilər Əmrah Səlbinazla oynadı yamaca çatdı. Çox kövrəldi. Bir də baxdı ki, Səlbinazın boynundan bir muncuq üzülüb düşüb yerə. Onu götürüb başladı ağlamağa. Atası dedi:

– Oğul, niyə ağlayırsan?

Aldı Əmrah

Başına döndüyüm gülüzlü atam,
Getdiyim yadıma düşüb ağlaram.
Dolanım başına, mən alım qadan,
Getdiyim yadıma düşüb ağlaram.

Mən qurbanam, onu doğan anaya,
Onu doğdu, məni saldı bəlaya.
Quranı çiyində mollaxanaya,
Getdiyim yadıma düşüb ağlaram.

Əmrah deyir, sözüm şana düzülüb,
Xumarlanıb ala gözlər süzülüb.
Oynayarkan incilərdən düzülüb,
Tapdığım yadıma düşüb ağlaram.

Atası dedi:

– Oğul, indi ki Səlbini bu qədər sevirsen, gəl qayıdaq,
toy eyləyim, Səlbni alım sənə.

Aldı Əmrah

Ay ağalar, nəyin deyim,
O rəngi ala Səlbinin.
Dəyişməyəm busəsini,
Bütün mahala Səlbinin.

Obaları oymaq-oymaq,
Yalan sözdü yardan doymaq.
Ağız südlü, dodaq qaymaq,
Batıbdı bala Səlbinin.

Canım ata, gözüm ata,
Vüsal qalmaz qiyamata.
Əmrah istər xəstə yata,
Yanında qala Səlbinin.

Sazla dediyi kimi Əmrah sözlə də atasını başa saldı ki,
nə qədər Səlbina istəsə də gərək Sayat Pərinin dalısınca
getsin. Çünki ona onu buta veriblər. Bir xeyli getdikdən
sonra dönüb arxaya baxdı. Aldı görək Əmrah nə dedi:

Yönü bəri baxan dağlar,
Dağlar bizim dağlarmola.

El-obamda yazıq anam,
Oğul deyib ağlarmola.

Maral gəzər dağ içində,
Bülbül ötər bağ içində.
Bir əlvən otaq içində,
Yarın dərdi çağlarmola.

Qovğalıdı mənim başım,
Qürbət elə düşdü daşım.
Səlbitək məktəb yoldaşım,
Sinəsini dağlarmola.

Söz tamam oldu. Ata-oğul yola düşüb getməkdə olsunlar, bir də baxdılar ki, bir dəstə qız gedir. Əmrah sazı döşünə basıb qızlar üçün oxumağa başladı.

Gəlirəm Muğan elindən,
Saçım ay mələk, ay mələk.
Gözlərin bir aman versin,
Keçim ay mələk, ay mələk.

Mövləm mənə qıç-qol verə,
Əllərin qönçə gül dərə.
Qaşların nola yol verə,
Keçim ay mələk, ay mələk.

Çaylarınız donmaz olsun,
Yanın söhbətli saz olsun.
Dağların başı yaz olsun,
Köçüm ay mələk, ay mələk.

Söz tamam oldu. Qızlar nəmər verdi. Əmrah qızlardan heç nə götürmədi. Bir qədər yol getdilər, artıq azuqələri qurtarmışdı. Bir də baxdılar ki, bir dəstə gözəl seyrangaha çıxıblar. Əhməd bildi ki, bunlar uzun seyrə çıxıb və bunlarda azuqə olmalıdı. Dedi:

– Oğul, indi sazı mənə ver, mənəim növbəmdi. Gedib o qızlar üçün bir az oxuyum.

Əmrah sazı verdi. Əhməd qızların yanına gəldi və görək nə dedi.

Arandan kürdaşa seyrə çıxanlar,
İşləri, gücləri felli xanımlar.
Ağca çadralılar, yoğun topuqlar,
Topuğunun ucu xallı xanımlar.

Kababınız belə, közünüz belə,
Kababın üstündən duzunuz belə.
Elə qarabaşsız özünüz belə,
Saçlarının ucu güllü xanımlar.

Əhməd deyir, mən qul olum, siz ağa,
Yaxın mənzilimi salsun irəğa.
Tut qolumdan, gedək sizin otağa,
Maç edim üzüdən telli xanımlar.

Əhməd qızlarla baməzə-baməzə söz-söhbətlərdən edib onlardan xeyli nəmər, pul, azuqə aldı. Qayıdıb Əmrahla toq-qanın altın bərkidib yola başladılar. Bir nə qədər müddətdən sonra Osman vilayətinə çatdılar. Gəzə-gəzə gəlib bir göyçəmənliyə rast gəldilər. Əmrah çox yorğun olduğu üçün baş atıb yatmaqda olsun, sizə deyim Əhməd Xocadan.

Kişi yata bilmirdi. Durub gəzinməyə başladı. Gördü ki, yaxınlıqdan bir arx keçir. Əyləşib arxın qırağında, ayaqlarını salladı suya. Bir də baxdı ki, suyun üzü ilə bir alma gəlir. Almanı tutub yedi. Gördü yetmiş haqlasa da hələ bu dadda alma görməyib. Dadı damağından getməyən alma ağacını tapmaq məqsədi ilə üz tutdu arxın qırağı ilə baş yuxarı. Azca getmişdi ki, böyük bir hasara rast gəldi. Bildi ki, ağac hasıların içindədi. Nə qədər axtardı, hasarın içinə girməyə yol tapmadı. Axırda paltarını soyunub həmin arxın yolu ilə bağa girdi. Baxdı ki, bağ, nə bağ, birbaşa Güllüstani-İrəm bağı. Dünyada tapılmayan meyvə ağacları bu bağda var. Bu bağ da kimin ola, Həsən Çələbinin qızı Sayat Pərinin. O vaxt ki Sayat Pərinin Əmraha buta vermişdilər. Qız o gündən qırx incə bel qızla bu bağda məskən salıb Əmrahın yolunu gözləyirdi. Meyvələrin də hamısını ona saxlamışdı ki, nübarını Əmrah eləsin. Bağın adını da yar bağı qoymuşdu. Bağda xüsusi bir alma ağacı vardı ki, almanın ətri bütün bağı bürüyürdü. Həmin ağacın adını yar alması qoymuşdu. Əhməd tapan da yar alması ağacının meyvəsi idi. Əhməd həmin ağaca çıxıb doyunca yeyəndən sonra budaqları silkələyib bütün meyvələri tökdü yerə. Düşüb köynəyini soyundu, içini doldurub qoydu kənara. Gəlib arxın qırağında bir badam ağacına çıxdı və başladı budaqları sındırıb tökməyə. Bu o vaxt idi ki, şəhərdə bir xınaları var idi, Sayat Pərinin dəvət etmişdilər. O da qızlarla getmişdi. Qayıdanda arxa baxırdı. Sayat Pəri gördü ki, arxın içi yar bağının yarpaqları və meyvələri ilə dolu gəlir. Tez qaravaşı Ağcaqıza dedi ki, qaç öyrən gör bu nədir. Ağca qız bağa girdi gördü ki, bərbad haldadı. Nə qədər axtardı, bir kəs tapmadı. Hövlənək qayıdıb Sayat Pəriyə görək nə dedi.

Ağcaqız

Xanım, bağa bir acıxmış giribdi,

Yeyib qurtarıbdı yar almasını.
Bilmirəm özünü hardan veribdi,
Yeyib qurtarıbdı yar almasını.

Yeyib-yeyib ləzzətindən doyubdu,
Qabığını damağıyla soyubdu.
Köynəyi doldurub yana qoyubdu,
Yeyib qurtarıbdı yar almasını.

Almanı qurtarıb çıxıb badama,
Qamqa qaban kimi gəlir adama.
Ağcaqızam, deyim Pərizadama,
Yeyib qurtarıbdı yar almasını.

Sayat Pəri özün bağa çatdırdı. Bağın vəziyyətini görüb nə hala düşdü. Əmr etdi ki, kimdisə, bu tapılsın. Nə qədər axtardılar, tapa bilmədilər. Axırda yorulan Sayat Pəri gəlib əyləşdi arxın qırağında. Suyu baxanda saqqal dəydi gözünə. Dedi qızlar, deyəsən mən saqqal çıxarıram. Ağcaqız suya baxanda ağacın başında oturan Əhmədi gördü.

Əhməd baxdı ki, bunu döyə-döyə öldürəcəklər. Aldı görək nə dedi:

Başına döndüyüm, ay Sayat Pəri,
Mürvət qıl canımı alma bağında.
Gördüm bağ salıbsız, yoxdu bağbanı,
Dərdim mən bir neçə alma bağında.

Qışın şiddətindən qar oldu dağlar,
Bizi burda görən hərəcayı çağlar.
Duyuxur bağbanlar, qan olub ağlar,
Məni qalmaqala salma bağında.

Bir gül açılmaqla bahar, yaz olmaz,
Şamama dərməklə bostan pozulmaz.
Bir Əhməd ölməklə aşiq azalmaz,
Əmrahı intizar qılma bağında.

“Əmrah” sözünü eşidən kimi Sayat əmr edir qızlara:
– Əl saxlayın. Kişi, Əmrah dedin?
Dedi yox, qızım, həmrəh dedim. Həmrəh bizlərdə yol
yoldaşına deyirlər.
Dedi vurun bu qoca naqqalı.

Aldı Əhməd

Məqsədlə girmişdim bağ arasına,
Arayış eylədim budağı aşa.
Bağbanı yox imiş, bağ yiyəsizmiş,
İstəsən verərmiş budağı alma.

Məni qıtmır eylə, qoynuna sal, qız,
Qoşa narı verib könlümü al, qız,
Qəlbinə yoldaş et, yanına sal, qız,
Götürsün üzündən busəsin alma.

Kütahın eylədik yaşın Əhmədin,
Çarpara edibsiz başın Əhmədin,
Axıtdız gözünün yaşın Əhmədin,
Sel olsun götürsün bu bağı alma.

Kişi, Əmrah dedin. Düzünü de görüm Əmrah kimdi?
Sənin adın nədi? Deməsən, səni döyə-döyə öldürəcəyəm.
– Xanım, öldürmə, deyim.

Başına döndüyüm Əmrah,

Gəl yarın bağdadı, bağda.
Dərdi-bəlan alım, Əmrah,
Gəl yarın bağdadı, bağda.

Söhbəti sazınan belə,
Ördəyi qazınan belə,
Qırx incəbel qıznan belə,
Gəl yarın bağdadı, bağda.

Əhmədi atıdılar kaha,
Üz çevirdi qibləgaha.
Xəbər getsin xan Əmraha,
Gəl yarın bağdadı, bağda.

Səsə Əmrah yuxudan ayıldı. Sağa baxdı, sola baxdı,
atasını görmədi. Bu vaxt Sayat Pəri əmr eylədi qızlara:
– Hər yanı axtarın, Əmrahı tapıb gətirin.
Qızlar Əmrahı çəmənlikdə tapdılar. Əmrah gördü dörd
tərəfin qızlar aldı. İçərilərində Sayat Pəri yoxdu.

Əmrah

Bir bölük pərilər, pərizadələr,
Yenə geyinibsiz ayağım, qızlar.
Mənə gəlsin o sizdəki qadalar,
Olun qürbət eldə dayağım qızlar.

Alnıma tökülüb görürsüz tərım,
Çoxdan yar yolunda mən ki nökrım.
Bəs niyə gəlmədi o Sayat Pərim,
Onunçun açılmaz qabağım qızlar.

Şana olum, zülfünüzə çatılım,

Saqi olum, dəstə nizə qatılım,
Əmrah deyir, qul adına satılım,
Çıxsın ölkə nizə sorəğım qızlar.

Qızlar Əmrahı götürüb bağa gəldilər. Əmrah Sayat Pərinə, o da Əmrahı gördü. Aldı görək Əmrah nə dedi

Süsən sünbül o da gülün aşnası,
Bənövşə qonşusu, nərgiz aynası.
Çakı giribandı açıq sinəsi,
Müşk-ənbər telləri pərişan Pərim.

Hakimsən, əmr elə, alma babalı,
Sərəsər qərənfil, məxmər əbalı.
Yaşıl mitəkkəli, gülgəz qəbalı,
Yanında dostları zərnişan Pərim.

Başına döndüyüm ay gülüzlü yar,
Əl çatmaz dil təşnə könül intizar.
Əmrahın sənənlə xoş gövtarı var,
Gəl gör həsrətindən çıxdı can pəri.

Söz tamam oldu. Sayat Pəri ilə Əmrah görüşdü. Bu vaxt gözü atasına sataşdı. Baxdı ki, kişi bir gündədi, gür görsə rəhmə gələr. Dedi, ata, sənə kim bu hala salıb? Əhməd aldı görək oğluna nə dedi:

Başına döndüyüm oğul,
Dad əlindən, dad əlindən.
Dərdi bəlan alım, oğul,
Dad əlindən, dad əlindən.

Alı əlvən naxışlının,
Lal ay kimi baxışlının,
Yorğun maral baxışlının,
Dad əlindən, dad əlindən.

Can alan ala gözlünün,
Şəkərdən şirin sözlünün,
Şəmsi-qəmər tək üzünün,
Dad əlindən, dad əlindən.

Əmrah atasının bu hala salınmasına dözə bilmir. Sayat Pəri deyir:

– Əmrah, vallah bu adamın sənin atan olmasını bilməmişəm.

Atasının ona mağmın-mağmın baxmasına dözə bilmədi. Gözləri yaşardı, aldı görək nə dedi.

Könül, sənə vəsfi-halım söyləyim,
Yarəb bu dünyada nec olur könül.
Hərdən dərviş olur, hərdən dilənir,
Hərdən bəzircandan bac alır könül.

Hərdən dəryalarda qarğı, qamışdı,
Hərdən bostanlarda dürlü yemişdi,
Hərdən əsrəfidir, hərdən gümüşdü,
Hərdən də pas atıb tunc olur könül.

Əmrah sözlərini deyər, ərinməz,
Ərəb at yorulsa, könül yorulmaz,
Könül bir şişədi, sınsa sarınmaz,
Sarınsa sağalmaz, kəc olur könül.

Sayat Pəri baxdı ki, Əmrah atasının bu hala salınmasına dözə bilmir. Çox and-aman elədi, Əmrah yönə gəlmədi. Axırda dedi:

– Əşi, bu dağ adamını hardan tapıb gətirmisən? Nə adını deyir, nə kim olduğunu. Mən hardan bilim bu sənin atandı.

Belə deyəndə aldı Əmrah

Bədirlənmiş ay cəmalın sevdiyim,
İki qaşın təhri hilala düşmüş.
Yatmaq olmaz naləsindən, ahından,
Nədən qərib aşiq bu hala düşmüş.

Alçaqdan yuvaya gün düşən kimi,
Cəmi durnalara him düşən kimi,
Cim əlif üstündən mim düşən kimi,
Cəmalın şöləsi mahala düşmüş.

Əmrah, çək cəfasın dağ adamının,
Töhfəsi gül olur dağ adamının,
Səhra dəlisinin, dağ adamının,
Gözü sənin kimi gözələ düşmüş.

Əmrah Sayat Pərinin hörtəmindən çox incidi. Bu halda Səlbinaz yadına düşdü. Sağa, sola baxdı. Səlbinazi axtarmağa başladı. Sayat Pəri dedi:

– Əmrah, kimi axtarırsan?

Aldı Əmrah.

Bu gün bir şahlar şahını,
Axtarır gözüm axtarır.
Dəryada gözəl mahını,
Axtarır gözüm axtarır.

Verdin aşığın payını,
İtirdin haqqı-sayını.
Ərşdə mələklər tayını,
Axtarır gözüm axtarır.

Əmrah sevdi on tək nazı,
Tuti dilli xoş avazı.
Məhşər günü Səlbinazı,
Axtarır gözüm axtarır.

Səlbinaz adını eşidən kimi Sayat Pəri küsüb üzünü
çevirdi Əmrahdan. Əmrah gördü Sayat Pərinin qəlbini
yaman qırdı. Onun könlün almaq üçün aldı görək nə dedi:

Dedim gülşən nədi – dedi bağımdı,
Dedim səfalıdı, söylədi yox-yox.
Dedim şirin nədi, dedi dağımdı,
Dedim sürməliyəm, söylədi yox-yox.

Dedim əla ndi – dedi gözümdü,
Dedim şəkər nədi – dedi sözümdü.
Dedim alma nədi, dedi üzümdü,
Dedim öpməliyəm, söylədi yox-yox.

Dedim inci nədi – dedi dişimdi,
Dedim əbru nədi – dedi qaşımdı.
Dedim yumru nədi – dedi döşümdü,
Dedim əmməliyəm, söylədi yox-yox.

Dedim siyah nədi – dedi telimdi,
Dedim şəkər nədi – dedi dilimdi,

Dedim nazik nədi – dedi belimdi,
Dedim qucmalıyam – söylədi yox-yox.

Dedim qulac nədi – dedi qolumdu,
Dedim uzaq nədi – dedi yolumdu.
Dedim Əmrah kimdi – dedi qulumdu,
Dedim gəlsən gedək, söylədi yox-yox.

Sayat Pəri ilə Əmrah barışdı. Əhməd kişini gözəl bir otağa aparıb loğman çağırıldı, yaralarını sarıyıb qulluğunda durdular.

Əhməd Xoca bir neçə günə sağaldı. Hazırlaşdı yurdu-
na, obasına qayıtmalı oldu. Aldı görək Sayat Pəriyə nə dedi.

(Şirvan şikəstəsi)

Mən gedirəm, Əmrah qalır yanında,
Can Əmrahın, can Sayadın, can sənin.
Onun intizarı çoxdu canımda,
Can Əmrahın, can Sayadın, can sənin.

Sayat Pəri

Gedirsən get, qoca, olma yolundan,
Mən Əmrahı səndən yaxşı saxlaram.
Gecələr qoynumda, gündüz yanımda,
Mən Əmrahı səndən yaxşı saxlaram.

Əhməd Xoca

Görünən dağların dalı daldadı,
Yığılı seyraqub sağı soldadı.
Onun Səlbisinin gözü yoldadı,
Can Əmrahın, can Sayadın, can sənin.

Sayat Pəri

Doğru danış, qoca, gəl sən imana,
Görüm ürcah olsun yaman-yamana.
Səlbi dedin, məni saldın gümana,
Mən Əmrahı səndən yaxşı saxlaram.

Aldı Əhməd Xoca

Mən Xoca Əhmədəm, xəyalım çaşdı,
Qocalıq əl verdi dilim dolaşdı.
Səlbi bizim bağda böyük ağacdı,
Can Əmrahın, can Sayadın, can sənin.

Aldı Sayat Pəri

Mən Sayat Pəriyəm bağça barımdı,
Almamdı, heyvamdı, şirin narımdı.
Sənin oğlundusa mənim yarımdı,
Mən Əmrahı səndən yaxşı saxlaram.

Söz tamama yetdi. Əhməd Xoca sazla dediyi kimi sözlə də Əmrahı Sayat Pəriyə əmanət edib Əzətinə döndü. Sayat Pəri ilə Əmrah Osman ölkəsində qalıb gün keçirirdilər. Amma Səlbi günü-gündən Əmrahın sinəsini odlayırdı. Bir gün yenə bağda gəzəndə Əmrahın Səlbi və obası, eli yadına düşdü. Aldı görək nə dedi:

Səlbi deyib dadi-bidad eyləsəm,
Yarəb, yar ünümü eşidərmola.
Onu qoyub qeyri yerdən yar sevsəm,
Onda könlü mənə barışarmola.

Özümü Səlbiyə nökr eləsəm,
Bir neçə qulunu bekar eləsəm,

Bu şuxi-tərlandı şıkar eləsəm,
Məhəbbət könlünə düşərmola.

Əzəldən Əmraha ad olan Səlbi,
Dəhanı şəkərdən dad olan Səlbi.
Məni qəmdə qoyub şad olan Səlbi,
Özgələrlə gülüb-danışarmola.

Səlbi sözünü, adını eşidən Sayat Pəri Əmrahdan ksüb
gedir. Alır görək Əmrah nə deyir.

Sallana-sallana gedən a dilbər,
Hayana gedirsən qız, qayıt indi.
Süsəndən, sünbüldən, lələ, nərgizdən,
Əsminlə qönçəni üz qayıt indi.

Boyunu bənzətdim mələksimaya,
Dərdini çəkməkdən düşdüm ah-vaya.
Kəklik kimi nə qalxırsan havaya,
Tərlandı yox oynadım, süz qayıt indi.

Əgər bağban isən bağçı məni gör,
Bağlar gül-gül oldu, bağ-çəmənini gör.
Əmrah deyir, Sayat bağçı məni gör,
Ömür başa çatdı tez qayıt indi.

Sayat Pəri qayıdıb Əmrahla barışdı. Amma bir şərtlə
ki bir də Səlbi adın çəksə, onunla bir dəfəlik səninlə
qurtaracam. Sonra Sayat Pəri Əmrahdan onların yerlərinin
necə olduğunu sordu:

Aldı Əmrah

Bahar fəsli, yaz ayları gələndə,

Ötür bizim yerin qazalaqları.
Alması, heyvası, narı, turuncu,
Payız yaxşı olur qara bağları.

Yaz ayında çəltikləri əkilər,
Payız olcaq xırmanlara tökülər.
Yaxşısından bəylər üçün seçilər,
Qarpız, qovun verər bağça bağları.

Sizin yerdə ördək olar qazınan,
Bizim yerdə söhbət olar sazınan.
Bölük-bölük yeniyetmə qızınan,
Əmrahın köksündə Səlbi dağları.

Əmrah Səlbi adın çəkən kimi Sayat Pəri dedi:

– Əmrah, daha keçib. Səninlə gedəcəyəm Əzətin şəhrinə.
Əgər Səlbinaz dediyin kimi gözəl olsa səni bağışlayacam.
Yox, o məndən gözəl olmasa ikinizin də başını kəsməsəm,
mən Həsən Çələbinin qızı deyiləm. Belə deyəndə aldı Əmrah:

Bizim yerdə bir cüt sona dövr elər,
Başı yaşıl, ayaqları qırmızı.
İncidən, sədəfdən almış ağzına,
Alma kimi yanaqları qırmızı.

Bizim dağlar sizin dağdan ucadı,
Malım yoxdu, yara qurban bu candı.
Yaqut deyil, Yəmən deyil, mərcandı,
Ağ biləkdə qolbaqları qırmızı.

Sayat Pərim, qalx ayağa bu dəmdə,
Ağlamaqdan yaş qalmadı didəmdə.

Əmrah deyir, çalın-çarpaz sinəmdə,
Səlbi çəkmiş bu dağları qırmızı.

Nəhayət, yola düzəlib gəlməkdə olsunlar, gəlib Əzətin
şəhərinə çatar-çatmaz bir yamacda düşürlər. Bu vaxt göydən
bir qatar durna keçir. Alır Əmrah:

Qatarlaşıb göylə gedən durnalar,
Nə səbəbdən dəstən bölükdü, durna!
Səlbi yarım yenə düşdü yadıma,
Sərində telləri göründü, durna!

Qələm oynar Səlbi yarın qaşında,
Qul olaydım, dayanaydım qarşında.
Xan Sayatla Qanlı gölün başında,
Bizdən yara xəbər ver indi, durna!

Ha yana gedirsən çağır Allahı,
Qatardan üzülüb olma nallahı.
Müjdə versən Səlbinaza Əmrahı,
Bir işgəncə qulu bulundu, durna!

Söz tamam oldu, oradan durub evlərinə gəldilər. Hamı
eşidib Əmrahın, Sayat Pərinin görüşünə gəldi. Səlbinaz
gəlmədi. Aldı Əmrah:

Qəfil pəncərədən baxdı, qayıtdı,
Tovuz tamaşalı sona Səlbinaz.
Müjganların bağrım başına atdı,
Keçdi kar eylədi cana Səlbinaz.

Sənsən bu yerlərin qızılgülləri,

Gəl yanıma, mürvət eylə, ay Pəri.
Vallah, billah səni görəndən bəri,
Gəlmişəm imana, dinə, Səlbinaz.

Əgər məşuq isən aşiqin hanı,
Əgərçi mollasan dərşini tanı.
İranı, Turanı, bu şirin canı,
Əmrah qurban eylər sənə, Səlbinaz.

Söz tamama yetdi. Əmrah üzünü anasına tutub görək
nə dedi.

Ana, sənə bir söz deyim,
Sən get onu yara deynən.
Neyləmişəm o canana,
Məsum baxdı mana deynən.

Öpmədim gül üzündən,
Doymadım ala gözündən.
Nakəs, hərəcayı sözündən,
Gül uyarmı xara deynən.

Yazıq Əmrah dərdin yazar,
Şirin candan oldu bezar.
Tərən Tərən ilən gəzər,
Uymaz heç vaxt sara deynən.

Söz tamama yetdi. Eşidənlər xoşbəxt olsun.